

Behoort bij punt 8b van de agenda van de
240ste vergadering van het bestuur
d.d. 24 juni 2010

NOTA VOOR HET BESTUUR

Betreft: Stand van zaken biobrandstoffen

1. Marktontwikkelingen

Minister Huizinga van VROM is van plan het aandeel hernieuwbare energie de komende jaren te verhogen tot 5,5% in 2014. De bewindsvrouw schreef dit op 26 mei 2010 in een brief aan de Tweede Kamer, waarin zij aangeeft hoe zij de Europese Richtlijn hernieuwbare energie gaat invullen.

Deze richtlijn verplicht de lidstaten tot een ophoging van het percentage hernieuwbare energie in de vervoerssector. In 2020 moet het aandeel hernieuwbare energie in het wegverkeer in elke lidstaat van de Europese Unie (EU) minimaal 10% bedragen. Zogenoemde tweede-generatie biobrandstoffen mogen hierbij dubbel worden geteld. Om er zeker van te zijn dat de duurzaamheid is gegarandeerd, zal de minister het percentage de eerstkomende jaren met kleine stappen verhogen. Het verplichte aandeel hernieuwbare energie in brandstof in 2010 is 4%.

Het voorstel voor een stijging van het aandeel biobrandstoffen is als volgt:

- 2011: 4,25%
- 2012: 4,5%
- 2013: 5,0%
- 2014: 5,5%

In tegenstelling tot wat nu geldt, tellen vanaf 2011 alle vormen van duurzame energie mee (bijvoorbeeld ook duurzame elektriciteit voor elektrische auto's).

Momenteel wordt een schot gehanteerd tussen de biobrandstoffen die benzine en diesel vervangen. In de huidige 4%-doelstelling voor 2010 moet minimaal 3,5% van de benzine met een bio-benzinevervanger (bijv. ETBE of ethanol) worden ingevuld. Een analoge aanpak geldt voor diesel. Dit schot wil de minister handhaven op het huidige niveau van 3,5%, ook bij een oplopende doelstelling. Het hanteren van dit schot heeft als voordeel dat er, ongeacht wisselende marktprijzen voor de ene of de andere vervanger, investeringszekerheid wordt geboden aan de markt, aldus de minister. Voorts wil de overheid daarmee de diversiteit van energiedragers vergroten. Doordat het schot op het huidige niveau wordt bevroren, wordt met het stijgen van de doelstelling richting 2020, de "vrije ruimte" steeds groter. Alternatieven

als elektriciteit en groengas kunnen voor vervanging van zowel benzine als diesel worden ingezet.

Bedrijven waarop de verplichting rust voor het realiseren van de vervoersdoelstelling zijn de accijnsgoederenplaatshouders (AGP-houders) en enkele andere brandstofleveranciers die leveren buiten de AGP om. Deze verplichting geldt voor alle benzine en diesel bestemd voor elke vorm van vervoer. De verplichting is daarmee breder dan tot dusver. Ook leveranciers van rode diesel voor bijvoorbeeld landbouwmachines en de binnenvaart vallen onder de verplichting.

Hoewel er nog geen cijfers zijn over de biodieselproductie in Nederland in 2009, is er geen reden om aan te nemen dat de 85.000 ton gemiddeld die in 2007 en 2008 werd geproduceerd sterk is gestegen. Afgelopen jaar is de fabriek van Rosendaal Energy failliet gegaan. Dit jaar heeft Delta Biovalue in de etalage gezet en is Biopetrol in handen gekomen van Glencore. Het Finse Neste Oil bouwt intussen voortvarend aan een fabriek met een capaciteit van 800.000 ton voor de productie van hernieuwbare diesel op de Maasvlakte, welke in 2011 operationeel moet worden.

Na de antidumping- en antisubsidiemaatregelen van de Europese Commissie tegen importen van biodiesel uit en via de VS is met name Argentinië opgekomen als leverancier van biodiesel aan de EU, gevolgd door Indonesië en Canada. Die trend zet zich in de eerste maanden van 2010 voort. In 2009 in totaal meer dan 1,6 miljoen ton. Voor alle landen geldt dat meer dan de helft van de importen van biodiesel naar de EU via Nederland gaan.

2. RED Cie. communicatie

In aanvulling op de reeds bestaande duurzaamheidscriteria van de Europese Commissie (EC) zoals vastgelegd in de richtlijn betreffende hernieuwbare energiebronnen (Renewable Energy Directive, RED, 2009/28) heeft de EC op 10 juni 2010 de langverwachte communicatie over deze Richtlijn Hernieuwbare Energie gepubliceerd.

Het vastgestelde pakket bestaat uit een besluit en twee mededelingen die ondernemingen en lidstaten moeten helpen om de RED te implementeren. De EC legt daarbij de nadruk op de duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen en op wat moet worden gedaan om te waarborgen dat uitsluitend duurzame biobrandstoffen worden gebruikt:

Mass balance

Gegevensaanlevering geschiedt op basis van de 'massabalans'-methode. Dit systeem biedt gebruikers de mogelijkheid gecertificeerde en oncertificeerde partijen te mixen mits de karakteristieken van de afzonderlijke aandelen duidelijk door de keten worden doorgegeven. Dit wil zeggen dat wanneer een partij gecertificeerde biobrandstof wordt gemengd met een even grote partij oncertificeerde biobrandstof (50/50) dan zullen alle deelpartijen uit de mix, ongeacht de grootte van die deelpartij, een 50/50-verdeling kennen van gecertificeerde en oncertificeerde biobrandstof. Middelen van de broeikasgaskarakteristiek is dus niet toegestaan. De EC staat bovendien niet toe om 'short' of 'long' te gaan.

Duurzaamheidscriteria, bescherming biodiversiteit

Zoals reeds vastgelegd in de RED bevestigt de EC in de mededeling dat biobrandstoffen niet mogen worden gemaakt van grondstoffen afkomstig uit tropische bossen of recentelijk ontboste gebieden, gedraineerd veenland, wetlands of gebieden met hoge biodiversiteit, en wordt aangegeven hoe dit moet worden beoordeeld. Duidelijk wordt gesteld dat omvorming van een bos tot een palmolieplantage niet voldoet aan de duurzaamheidseisen.

Broeikasgasreductie

Een van de duurzaamheidscriteria heeft betrekking op de reductie van broeikasgassen.

Biobrandstoffen moeten bijdragen aan de EU-eis voor reductie van broeikasgassen (minimaal 35%). Per grondstof heeft de EC daar zgn. defaultwaarden voor vastgelegd.

Installaties die op 23 januari 2008 operationeel waren, zijn echter tot 1 april 2013 vrijgesteld van het broeikasgas criterium. Als er tenminste één installatie in de productieketen reeds operationeel was op 23 januari 2008, dan is de 35% reductie van toepassing vanaf 1 april 2013.

Overigens zal de EC geen vrijwillige certificatieschema's voor "bioliquids" erkennen, maar pleit zij voor toepassing van die vrijwillige certificatieschema's die reeds voor biotransportbrandstoffen worden toegepast en door de EC expliciet zijn erkend.

Grondstoffen voor biobrandstoffen mogen niet afkomstig zijn van gebieden met een hoge koolstofvoorraad. In tegenstelling tot eerdere berichtgeving heeft de EC besloten om het voorbeeld van een uitzondering daarop, namelijk de omzetting van aaneengesloten bebost gebied naar plantage met een hoge koolstofvoorraad, niet langer op te nemen.

Certificaten voor duurzame biobrandstoffen

De Commissie moedigt de industrie, regeringen en NGO's ertoe aan 'regelingen op basis van vrijwilligheid' op te zetten om de duurzaamheid van biobrandstoffen te certificeren. Het gaat dan om certificatiesystemen die alle RED-criteria omvatten, zoals het Duitse ISCC of grondstofgebonden systemen zoals RSPO en RTRS waarbij CO₂-emissie over de keten apart aangetoond dient te worden. Zij licht tevens de normen toe waaraan biobrandstoffen moeten voldoen om EU-erkenning te krijgen. De erkenning zal gelden voor een periode van vijf jaar. Een van de voornaamste criteria is dat er onafhankelijke auditors zijn die toezien op de gehele productieketen, van de landbouwer en de fabriek via de handelaar tot de brandstofleverancier die benzine en diesel levert aan het tankstation. De EC stelt aan de onafhankelijke auditors eisen m.b.t. betrouwbaarheid en frauderesistentie.

De mededeling verduidelijkt de term "bioliquid". Deze term omvat onder andere visceuze vloeistoffen zoals gebruikt frituurvet, dierlijk vet, palmolie, ruwe houtolie en houtolieresidu.

Volgende stappen

Uiterlijk 5 december 2010 dienen lidstaten de RED te hebben geïmplementeerd in nationale wetgeving.

Tegen het eind van het jaar verwacht de EC een rapport over 'indirect land use change' (ILUC) te publiceren. De certificeringsschema's en duurzaamheidscriteria besteden daar voorsnog geen aandacht aan. Mogelijk verandert dit als de Commissie haar werk op dit vlak heeft afgerond.

3. Intentieverklaring Rapportage Biobrandstoffen 2010

Dinsdag 25 mei 2010 is door de minister van VROM, het Productschap MVO, de Vereniging Nederlandse Petroleum Industrie (VNPI) en de Nederlandse Organisatie voor de Energiebranche (NOVE) de Intentieverklaring Rapportage Biobrandstoffen 2010 getekend.

Het ministerie van VROM wil vooruitlopend op de implementatie van de Renewable Energy Directive (ingang 6 december 2010) een start maken met het rapporteren over aard, herkomst en duurzaamheid van biobrandstoffen in Nederland.

Vanaf 2011 is rapporteren over aard, herkomst en duurzaamheid van biobrandstoffen verplicht. Vooruitlopend op de implementatie van de RED wordt dit traject voor 2010 gestart als leertraject. Het helpt de ondernemingen in de productieketen en de overheid om inzicht te krijgen waar nog informatie ontbreekt en hoe procedures voor de implementatie van de RED wellicht verbeterd kunnen worden. Door nu al ervaring op te doen met rapporteren kan worden geleerd waar eventuele bottlenecks zitten zodat de formele implementatie geoptimaliseerd kan worden. De intentieverklaring richt zich primair op de AGP-houders, de bedrijven die brandstoffen in Nederland op de markt brengen. Zij zullen in het bijgesloten format moeten aangeven wat de aard, de herkomst en de duurzaamheid van grondstoffen is. Voor die informatie kunnen zij leveranciers 'upstream' in de productieketen wellicht vragen om daarover informatie aan te leveren. In dit stadium kan nog worden aangegeven dat bepaalde informatie niet beschikbaar is. Met ingang van 2011 komen brandstoffen waarvan herkomst en duurzaamheid onvoldoende kunnen worden aangetoond niet langer in aanmerking om te voldoen aan de verkoopplicht.

In 2011 zal de Nederlandse Emissie Autoriteit het biobrandstoffenregister gaan beheren. MVO is uitgenodigd om deel te nemen aan voorbereidende besprekingen over de opzet van dit register.

-0-0-0-0-0-

Rijswijk, 17 juni 2010